

T.a.v. Gemeenteraad Leeuwarden

Leeuwarden, 4 februari 2019

Betreft: reactie nota broedplaatsen: creatieven in het hart van innovatie

Samenvatting | De nota broedplaatsen plaatst creatieven terecht in het hart van innovatie in de gemeente Leeuwarden. Het college is echter terughoudend om daadwerkelijk te investeren. Wij roepen u daarom graag op om te investeren in broedplaatsen en andere open plekken en om het college meer ruimte te geven om de ambities en verwachtingen (mede voorkomend uit LF2018) waar te maken. Zet daarin gezien het economische en maatschappelijke belang niet alleen in op cultuurgeld, maar op ontschotting.

Geachte gemeenteraad,

Op 6 februari bespreekt u de nota broedplaatsen: creatieven in het hart van innovatie. Wij hebben de nota met grote aandacht gelezen en wij zijn blij dat het college – samen met ons – de urgentie voelt om serieuze voorwaarden te scheppen voor (aanstormende) talenten in de creatieve sector om zich in Leeuwarden te ontwikkelen. Het college wil de energie van LF2018 vasthouden en beseft zich goed dat een sterke creatieve (kunsten)sector begint bij mogelijkheden voor talent om zich in verschillende stadia van hun loopbaan in alle rust te ontplooien.

Verwachtingen van LF2018

Wij lezen echter in de nota ook een grote terughoudendheid om daadwerkelijk te investeren, om eventuele financiële verliezen te nemen om daar juist aanzienlijke maatschappelijke winsten voor terug te krijgen (kosten wegen niet op tegen de baten). Kijk naar de creatieve beweging die is ontstaan rond de investeringen in de Blokhuispoort in pakweg de laatste tien jaar. Uit de Blokhuispoort komen tientallen, zo niet honderden initiatieven voort die zowel het uiterlijk van de creatieve sector als van de stad hebben veranderd. Zonder Blokhuispoort geen Podium Asteriks, Welcome to the Village, Iepen Up, Youth Food Movement, Into the Grave, Explore the North, Stadsoase, Innofest of dBieb. Om nog maar te zwijgen over de vele (succesvolle) startups en andere initiatieven die hier zijn ontstaan. Uiteraard is ook het ontstaan van de Culturele Hoofdstad zelf nauw verbonden met deze fysieke en mentale open plek.

De terughoudendheid strookt daarom in onze ogen niet met de grote noodzaak en grote opgave die er nu is, een noodzaak die in principe ook goed wordt omschreven in de nota. Er is steeds minder open, publieke ruimte. Terwijl het deze ruimte is die zorgt voor enorme culturele, maatschappelijk en ook niet te vergeten economische ontwikkelingen.

In deze brief vragen wij u dan ook om het college ook de financiële armslag te geven om daadwerkelijk de ambities en verwachtingen waar te maken die Leeuwarden heeft gewekt met de titel Culturele Hoofdstad. Denk daarbij niet alleen in cultuurbudgetten, maar maak hiervoor werk van ontschotting en erken broedplaatsen en andere open plekken als dé motor voor culturele, maatschappelijke en economische innovaties; zoals het rijk dat ook doet door de creatieve industrie als 'Topsector' aan te duiden.

Een nieuwe sector in het noorden

De gemeente Leeuwarden is samen met zes andere noordelijke overheden partner in We the North. Een samenwerkingsverband waarin het noorden wordt gezien als experimenteerregio voor cultuur. Landelijk is er veel aandacht voor de ontwikkeling van We the North omdat er momenteel heel veel

beweging zit in de culturele sector alhier. Vooral Fryslân en in het bijzonder Leeuwarden zijn logischerwijs gigantisch in ontwikkeling geweest in de laatste jaren, waardoor de aantrekkingskracht van de stad Leeuwarden voor creatieven fors is toegenomen. Leeuwarden speelt niet meer tweede viool ten opzichte van Groningen, maar kan zich (uiteraard op eigen schaal) steeds meer meten met deze vijfde stad van Nederland. Dat is goed voor Leeuwarden, maar zeker ook voor Groningen en de rest van het noorden.

Je ziet de noordelijke samenwerking terug in talentontwikkelingstrajecten als Station Noord, Up North en Hit the North. Dit zijn projecten waarin Friese en Leeuwarder partners een belangrijk rol spelen. Fries talent wordt begeleid in noordelijke context (met ook veel nationale en internationale vertakkingen) en dat is heel belangrijk voor een opener cultuursector. Ook buiten de We the North-projecten functioneert de culturele sector meer en meer in noordelijk verband, waarbij onze stedelijke Leeuwarder infrastructuur meer en meer ontsloten wordt voor spannende uitwisseling.

Een Friese sector in beweging

In Leeuwarden en Fryslân zien wij ook het grote belang van deze noordelijke ontwikkeling, omdat het ons ook specifieker naar onze rol in dit geheel doet kijken. Als het gaat over de rol van Leeuwarden dan zijn wij enorm blij met de groeiende aandacht voor onze stad en de groeiende aantrekkingskracht. Ook zijn wij blij met de voortrekkersrol die wethouder Feitsma hier onmiskenbaar in heeft aangenomen als een van de zichtbare kartrekkers van We the North. Aan de andere kant maken wij ons grote zorgen over de vraag of wij als stad onze opgebouwde rol in het noorden nog wel kunnen behouden. Uit de nota spreken ook deze zorgen. Waar kunnen onze makers terecht? Waar kunnen ze zich in alle rust ontwikkelen? Waar kunnen ze hun projecten (leren) presenteren?

Wij nemen waar dat studenten van bijvoorbeeld de Academie voor Popcultuur en NHL/Stenden zich meer en meer gaan richten op Groningen of op de Randstad, omdat daar simpelweg meer ruimte is en omdat daar in de afgelopen jaren flink is geïnvesteerd in maakklimaat. Ook hebben de Leeuwarder podia zware opgaven in het rondkrijgen van hun exploitatie waardoor het moeilijker wordt om jonge makers zonder financiële draagkracht een plek te geven. Het verdwijnen van een fysieke plek voor Podium Asteriks, het sluiten van de loods van het samenwerkingsverband van jonge interdisciplinaire makers Self. Collective, de onzekere situaties rond Schaaf en de Westerkerk zijn allemaal voorbeelden van redenen waarom Leeuwarder kunstenaars meer en meer op drift raken. En waar moeten de talentvolle en succesvolle satellieten van Tryater (waaronder Skoft&Skiep en Illustere Figuren) naartoe wanneer hun traject erop zit? Wat gebeurt er in de toekomst met bestaande plekken als de Haniahof? En hoe gaan wij met al deze krapte ook de nodige en gewilde uitwisseling met het noorden en de rest van Nederland (en buitenland) mogelijk maken als er geen ruimte is voor lokale kunstenaars?

Investeer in onze talenten

De situatie is uiterst penibel, terwijl iedereen het eigenlijk eens is over de noodzaak van een spoedige, goede structurele oplossing. Een oplossing die in verhouding staat tot de stappen die in afgelopen jaren in Leeuwarden maar ook in noordelijk verband zijn gezet. Wij kunnen hier niet direct de specifieke oplossingen schetsen, maar wij kunnen wel zeggen dat het gebrek aan investeringsmogelijkheden verlamd werkt in deze complexe discussie. Wanneer daadwerkelijk geïnvesteerd zou kunnen worden en de verdienmodellen even minder leidend zouden mogen worden, dan zou dit veel lucht en ruimte geven om nog dit jaar tot oplossingen te komen. U als Raad kunt deze ruimte op korte termijn verschaffen, ook buiten de cultuurbudgetten. En dat is belangrijk, want de tijd begint te dringen voor het behoud van onze talenten (in de dop).

Tenslotte: cultuurnota 2021 – 2024

Komend jaar buigt u zich eveneens over de uitgangspunten voor de nieuwe cultuurnota 2021 – 2024.

De hierboven geschetste kansen en bedreigingen behoren uiteraard ook onderdeel te zijn van de dialoog. Wij gaan hier als sector graag met u over in gesprek. Echter, voor een eerste oplossing voor de problematiek rond de broedplaatsen en andere plekken voor talent is 2021 te laat.

Namens de volgende culturele instellingen, (jonge) makers, onderwijsinstellingen en andere betrokkenen:

Celine Wierda en Rianne Hoogeveen | Self. Collective
Mark Hospers en Marleen Nagtegaal | Explore the North
Koen Haringa | Podium Asteriks, Stadsoase, landelijke matchmaker cultuur Leeuwarden
Pieter Douma | bestuur Leeuwarder Ondernemers Fonds (LOF)
Robert Bangma | Academie voor Popcultuur
Sjoerd Bootsma | Artistiek leider Legacyteam LF2028
Bianca Pander en Ruben Bosch | Welcome to the Village
Ira Judkovskaja en Valentijn Fit | Tryater
Siart Smit en Kees Lesuis | Oerol
Hilde Mulder | Meeuw Jonge Theatremakers
Mark Fischer en Niek vom Bruch | Station Noord
David van Griethuysen | Het Houten Huis
Lieselot Van Damme | Stichting VHDG en Kunstruimte h47
Douwe Zeldenrust | Keunswurk
Ingeborg Walinga | Noord Nederlands Orkest
Kees van der Meiden | Noorderlicht | Huis van de Fotografie
Andrea Möller | Media Art Friesland
Sjouke Nauta | Friesland Pop
Paul Giesen | De Popfabryk
Joris Hoebe | New Noardic Wave
Eelco Venema | HOMSK
Tatiana Pratley | Skoft & Skiep
Tim Verbeek | Illustere Figuren
Yoram Ish-Hurwitz en Immie Jonkman | Oranjewoud Festival
Tia van der Velde en Afke Brenninkmeijer | Jeugd Dans Opleiding Fryslân
Jamila Faber | Stadskunstenaar
Anna Raadsveld | Club NEL
Alet Klarenbeek | UP! Festival
Peter Reen | Writers Block Murals, UIT! Festival en Broken Brass Ensemble
Janneke de Haan | theatremaker
Rienk Aalbers | Commux
Sita Rawie | Hit the North / Eurosonic Noorderslag
Henk Rigter | Mooiedingenmakers.nl
Jochem Knoef en Abel de Grefte | Woe Blind Birds, Onnalimb
Thillie Bremer en Wytse Dijkstra | PEEN
Piter Hettinga | Artisan Creatives
Erikjan Koopmans | fotograaf
Lucas Kemper | fotograaf
Roy Schreuder | Roy Schreuder
Jelle van Gosliga en Stefan Sloot | Cowboy Killers
Piter Reitsma | Tienskip
Liselot Jaspers Focks | Suksawat
Agnes Bakker | Breien met Agnes
Bonny Dijkstra | beeldend kunstenaar
Bastiaan Blaauw | Statuur

Mireille Muller | Bokito Brass Band
Josan Annabel | Zeepsop collectief
Erik Middendorp | Erik Middendorp
Alwin Sinnema | Alwin Sinnema Photography
Denise Alex Wening | Kunstenares
Diede Visser | Kunstenares
Aramis Arinze | Creatieveling
Jan Herman de Boer | 12 Liter Medicijn
Tymo Gijpma | Kunstenaar
Jeroen Kluitenberg | KLUIT&BERG
Stefan Woudstra en Eva van Netten | BlackboxRed
Bente Hout | Excite
Michelle N'Toumba | F.U.N.C, Claudia de Breij
Daan van Beieren | Tolls
Nick Veenstra | Welcome to the Village, New Faces, muzikant
Marleen Stoelwinder | Marleen Stoelwinder
LJ van tuinen | Kunstenaar
Maurice de Vries | Kunstenaar
Jorijn de Gooijer | Kunstenaar
Silke Boersma | Kunstenaar
Fleur Stoltenbourgh | Kunstenaar